

Reactie vanuit de bibliografiegroep

In de inleiding van het juryrapport van de consensusconferentie 'gecompliceerde hypertensie' wordt er kritiek geformuleerd op de manier waarop de literatuurstudie werd uitgevoerd. Als bibliografiegroep wensen wij daar een antwoord op te formuleren.

Het is volgens de principes van consensusconferentie de taak van de bibliografiegroep om vanuit duidelijke geformuleerde onderzoeksvragen de medische literatuur te analyseren en een score toe te kennen aan het niveau van het wetenschappelijke bewijs dat door de literatuur naar voor wordt gebracht.

Elk onderzoek, en dus ook dit bibliografisch onderzoek, start het liefst met helder geformuleerde onderzoeksvragen. De hoofdonderzoeksvraag bij dit literatuuronderzoek werd als volgt geformuleerd : ***“Wat is de klinische effectiviteit van antihypertensieve geneesmiddelen bij arteriële hypertensie met diabetes mellitus type II, cerebrovasculair vaatlijden, hartziekte of chronische nierziekte als co-morbiditeit?”***

De onderzoeksgroep heeft in functie van deze vraag een aantal elementen geoperationaliseerd: dus studies ingesloten en andere uitgesloten. Met name werden enkel die studies opgezocht en uiteindelijk geselecteerd waarbij hypertensie van bij de start van de studie duidelijk gedefinieerd was als inclusie criterium en die dus via de Mesh-term “hypertension” in de databanken konden opgezocht worden. Op een ongecontroleerde manier studies erbij halen, omdat ze misschien wat extra informatie zouden kunnen geven, gaat in tegen het contract dat de literatuurgroep heeft met het Comité voor de evaluatie van de medische praktijk inzake geneesmiddelen.

Elke geïnteresseerde beseft best dat een bibliografie strikte criteria dient te gebruiken. Voor elke vorm van synthese, wat ook geldt voor dit literatuuronderzoek, wordt het resultaat bepaald door het inclusieproces. De lezer van deze literatuurstudie moet deze (inclusie)criteria kennen en daarom worden ze volledig opgesomd in de methodesectie van de literatuurstudie. Commentaar en kritiek dient te gebeuren op basis van de criteria gehanteerd door de bibliografiegroep. En op basis hiervan is elke bibliografiegroep best bereid om te gaan praten over tekortkomingen van deze criteria, want dan kan men discussiëren met gelijke wapens.

Als men het hanteren van criteria zelf in vraag stelt, dan is het ook zo dat in zeker mate de essentie van een literatuuronderzoek en dus ook van de consensusconferentie in vraag wordt gesteld. Ook een discussie op basis van onduidelijke argumenten in de stijl van 'ze zijn dit en dat vergeten' is niet zinvol. De literatuurgroep heeft niets vergeten, wel studies uitgesloten. De vier studies die door de jury vermeld worden, zijn uitgesloten omdat ze 'hypertension' niet als specifiek inclusie criterium vermelden en enkel een post-hoc analyse deden van subgroepen met hypertensie. De statistische power van post-hoc analyses is zwak, omdat dan steeds het gevaar bestaat voor bias door niet-correcte randomisatie van de bestudeerde patiëntengroep.

Tot slot moeten we vermelden dat de andere spelers binnen een consensusconferentie een belangrijke aanvullende functie hebben, op het werk van de bibliografiegroep. De **deskundigen** hebben in het domein van het conferentiethema een bijzondere bekwaamheid, die hen moet toelaten op basis van de literatuur en eigen ervaring een antwoord te formuleren op een specifieke vraag. Het is aan de jury om zowel vanuit de bibliografiestudie als op basis van de specifieke toevoegingen van de experts een tekst op te stellen met antwoorden op de gestelde vragen en met de richtlijnen van de conferentie.

Dr. Filip Goossens
Dr. Hilde Philips
Dr. Bram Spinnewijn
Dr. Etienne Vermeire
Prof. dr. Paul Van Royen